

Društvo za inženjering, usluge i promet

"ESTA" d.o.o. Busovača

Certifikat br. AA 100 101 181

Direkcija

Matice hrvatske b.b., 72260, Busovača

+387 (0)30 732163

www.esta.ba

contact@esta.ba

PJ Zavidovići

Maršala Tita br. 15, 72220, Zavidovići

+387 (0)32 87 78 49

Broj dokumenta: EB-ZO-OTP-367-2/21

Busovača, maj 2021. godine

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM

Naručilac:

"IM-OIL" d.o.o. ŽEPČE, ul. Čusto brdo bb, Žepče

Objekat:

POSLOVNI KOMPLEKS BENZINSKE PUMPE SA PRATEĆIM SADRŽAJIMA
IZGRAĐEN U NASELJU LIJEŠNICA NA PARCELAMA OZNAČENIM KAO
K.Č.BROJ 1572/1, 1572/2 I 1571/4 K.O. LIJEŠNICA, KAO I DIJELU
PARCELE 1572/3 K.O. LIJEŠNICA, OPĆINA MAGLAI

Direkcija
Matice hrvatske b.b., 72260, Busovača
+387 (0)30 73 21 63
www.esta.ba
contact@esta.ba
PJ Zavidović
Maršala Tita br. 15, 72220, Zavidovići
+387 (0)32 87 78 49

Opći podaci:

Plan upravljanja otpadom

Naručilac:

"IM-OIL" d.o.o. ŽEPČE, ul. Čusto brdo bb, Žepče

Izrada:

"ESTA" d.o.o. Busovača

Predmet:

POSLOVNI KOMPLEKS BENZINSKE PUMPE SA PRATEĆIM SADRŽAJIMA
IZGRAĐEN U NASELJU LIJEŠNICA NA PARCELAMA OZNAČENIM KAO K.Č.
BROJ 1572/1, 1572/2 I 1571/4 K.O. LIJEŠNICA, KAO I DIJELU PARCELE
1572/3 K.O. LIJEŠNICA, OPĆINA MAGLAI

Plan sačinili:

Amina Ekmešćić, dipl.ing.maš.

Hasib Šarić, ba.inž.ekol.

Direktor

Talić Tarik, dipl.el.ing.

SADRŽAJ

1. UVOD
2. LOKACIJA I NAMJENA OBJEKTA
3. OPIS DJELATNOSTI POGONA I POSTROJENJA
4. POLAZIŠTA ZA IZRADU PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM
 - 4.1. Problematika upravljanja otpadom
 - 4.2. Zakonodavni okvir
 - 4.3 Načela upravljanja otpadom
 - 4.4 Odgovornosti u provedbi plana upravljanja otpadom
 - 4.5 Ciljevi plana upravljanja otpadom
5. DOKUMENTACIJA O OTPADU KOJI NASTAJE NA LOKALITETU PORIJEKLO VRSTA OTPADA U SKLADU SA LISTOM OTPADA)
6. UPRAVLJANJE OTPADOM, NAČIN SKLADIŠTENJA I KONAČNO ODLAGANJE
7. MJERE KOJE SE TREBAJU PODUZETI RADI IZBJEGAVANJA I SMANJENJA NASTAJANJA OTPADA
8. PROCEDURE I UPUTSTVA
9. ODVOZ I KONAČNO ZBRINJAVANJE OTPADA
10. ZAKLJUČAK

1. UVOD

U skladu sa odredbama Zakona o upravljanju otpadom (Službene novine FBiH, broj 33/03, Član 3. i 19.), operator pogona i postrojenja za koje je potrebna okolinska dozvola izrađuje Plan o upravljanju otpadom.

Prema odredbama novog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o upravljanju otpadom (Sl. Novine FBiH br. 72/09) Član 19, Plan za upravljanje otpadom preduzeće je obavezno ažurirati svakih pet godina ili poslije promjene u radu postrojenja. Također, u skladu sa Članom 20. operator pogona i postrojenja za koje je potrebna okolinska dozvola, kao proizvođač otpada, mora odrediti lice odgovorno za poslove upravljanja otpadom.

Prilikom izrade ovoga Plana uzete su u obzir odredbe Pravilnika o kategorijama otpada s listama (Sužbene novine FBiH, broj 9/05) i odredbe Člana 2. Pravilnika o uvjetima za prenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na operatera sistema za prikupljanje otpada (Službene novine FBiH, broj 9/05).

Ovim se dokumentom određuju se kategorije svih vrsta otpada koje mogu nastati prilikom rada poslovnog kompleksa (priprema drveta, proizvodnja drvenog uglja i drvenih briketa njihovo skladištenje sa upravnim dijelom i objektom za potrebe zaposlenika, te su za svaku kategoriju otpada date smjernice za postupanje odnosno, načine sakupljanja, prevoza i odstranjivanja otpada.

Prema članu 19. Zakona o upravljanju otpadom, Plan upravljanja otpadom sadrži:

1. vrste otpada koje nastaju prilikom rada pogona i postrojenja
2. mjere koje se trebaju poduzeti radi propisnog odlaganja, posebno kada se radi o opasnom otpadu,
3. odvajanje otpada, posebno opasnog otpada od druge vrste otpada koji će se ponovo koristiti,
4. odlaganje otpada,
5. odvoz i konačno zbrinjavanje otpada.
6. Direktor firme, imenuje lice odgovorno za poslove upravljanja otpadom.

Odgovorno lice za poslove upravljanja otpadom dužno je da:

- učestvuje u izradi Plana za upravljanje otpadom,
- provede Plan za upravljanje otpadom,
- nadzire ispunjenje utvrđenih uslova za upravljanje otpadom o tome izvjesti operatera.

2. LOKACIJA I NAMJENA OBJEKTA

Poslovni kompleks benzinske pumpe sa pratećim sadržajima izgrađen u naselju liješnica na parcelama označenim kao k.č. broj 1572/1, 1572/2 i 1571/4 k.o. Liješnica, kao i dijelu parcele 1572/3 k.o. Liješnica, općina Maglaj, koja je u vlasništvu Investitora sa desne strane iz pravca Maglaja.

Sa dvije strane ove parcele se nalaze izgrađeni individualni i stambeni objekti koji se nalaze na propisanoj udaljenosti.

Za navedenu lokaciju dobijena izmjena urbanističke saglasnosti broj : 12-23-6285/15 od 18.10.2017. godine.

Površina Kantona je oko 3.950 km², pretežno brdsko-planinsko područje. Najveći dio prostora proteže se duž rijeke Bosne, čiji se izvor nalazi ispod planine Igman, na poznatom sarajevskom izletištu Vrelo Bosne, općina Ilidža, udaljenom svega 70-tak km od Zenice. Po imenu ove rijeke zove se i jedan dio države Bosne i Hercegovine, koju od milja najčešće zovu samo Bosna. Kanton ima povoljne geoprometne karakteristike, jer se nalazi u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine kroz koji protiče najvećim dijelom rijeka Bosna, prolazi magistralni put M-17, željeznička pruga i dijelom izgrađena trasa autoputa na koridoru Vc. Geoprometni položaj Bosne i Hercegovine, a samim tim i Zeničko - dobojskog kantona je veoma povoljan za uspostavljanje najkraćih veza Zapadne Evrope prema Bliskom Istoku i Srednje Evrope prema Mediteranu.

Na lokaciji nisu registrovane zaštićene rijetke ili ugrožene biljne i životinjske vrste, kao ni njihove zajednice. Objekat benzinske stanice i postrojenja nisu locirana u zonama sanitarne zaštite izvorišta koja se koriste za snabdjevanje vodom za piće.

Karakteristike zemljišta na mikrolokaciji na kojem je izgrađena proglašeno kao građevinsko.

Situacionim rješenjem benzinska stanica je odvojena od magistralnog puta i pristupnog puta zelenim zaštitnim ostrvom odgovarajuće dužine i širine. Susjedni objekti se nalaze na udaljenosti cca 40 m. U sigurnosnom pojasu oko lokacije benzinske stanice nema javnih i drugih objekata u kojima se okuplja i boravi veći broj lica. Lokacija objekta je povoljna sa aspekta zaštite od požara.

Udaljenost Profesionalne Vatrogasne Jedinice Maglaj oko 5 km.

Na ovoj lokaciji se nalaze slijedeći objekti:

1. Benzinska stanica (poslovni objekat),
1. Sistem za skladištenje i izdavanje tečnih goriva

3. OPIS DJELATNOSTI POGONA I POSTROJENJA

Osnovna djelatnost benzinske pumpe, je trgovina motornim gorivima. Tehnološki proces manipulacije sa tečnim gorivom na predmetnoj benzinskoj stanici obuhvata sljedeće povezane sisteme:

- Sistem pretakanja goriva,
- Sistem za skladištenje goriva,
- Sistem za razvod goriva,
- Sistem za izdavanje goriva,
- Sistem za skladištenje UNP-a,
- Sistem za razvod UNP-a,
- Sistem za izdavanje UNP-a.

Sistem za pretakanje goriva podrazumjeva dovoz goriva iz rafinerije ili veleprodaje autocisternama, sopstvenim prevoznim sredstvima ili pomoću specijalizovanih prevoznika za ovu vrstu roba odnosno goriva. Prevozna sredstva autocisterne dolaze na benzinsku stanicu, staju na za njih planirano mjesto u okviru saobraćajno manipulativnog platoa i slobodnim padom, preko crijevnog priključka, gorivo se upušta u rezervoar, s tim što se prethodno mjeri količina preko mjernog instrumenta ili izbaždarene šipke, u svaki rezervoar pojedinačno.

Sistem cijevi i mjernih instrumenata se prekontrolira prije pretakanja, kako bi se eliminisale pojave akcidentnih situacija.

Sistem za skladištenje goriva u okviru benzinske stanice podrazumjeva sistem podzemnih rezervoara za benzine i sistem rezervoara za dizel u okviru benzinske stanice. Rezervoari su projektovani i izgrađeni za maksimalni radni pritisak od 0,5 bara a fabrički ispitani na 2 bara. Rezervoari su cilindričnog oblika sa dva bočna cilindrična dna. Izgrađeni su od čeličnog lima Č.0361 zavarivanjem. Oblik glavne dimenzije i zapremine rezervoara odgovaraju JUS.M.33.010 odnosno DIN-6608. Priključci za pretakanje postavljeni su u sklopu poklopca revizionog otvora. Svaki rezervoar je zaštićen od korozije i to tako da se spoljašne površine rezervoara zaštićuju premazom osnovne antikorozivne boje, da bi se izvršila spoljašna zaštita konit trakom atestiranom na probojni napon, najmanje od 16 kV. Spoljašna zaštita ne napada agresivno čelik i otporna je prema potencijalnom negativnom uticaju zemlje.

Sistem za razvod goriva u okviru ovog kompleksa egzistira kao razvodna instalacija u okviru benzinske stanice, za svaku vrstu goriva predviđena je metalna cijevna mreža po JUSM.65.225, koja je prethodno izolovana i postavljena zajedno sa zaštitnom cijevi direktno u zemljani rov.

Cjevovod za utakanje goriva u rezervoar se povezuje najkraćim putem, cijevima u utakački šaht, sa priključcima, na poklopcu manloha, uz pad od 2%, dok cjevovod za istakanje goriva povezuje rezervoare sa pumpnim automatima, sa padom prema priključcima na manlohu od 2,5%.

Sistem za izdavanje goriva-pumpni automat za sipanje goriva u vozila su ugrađeni kao multipleks automati kod opsluživanja putničkih vozila, a za opsluživanje teretnih i komercijalnih vozila ugrađeni su brzi simpleks i brzi dupleks automati.

Sistem za skladištenje UNP-a u okviru benzinske stanice podrazumjeva sistem nadzemnog rezervoara UNP-a sa automatom za punjenje rezervoara motornih vozila u okviru benzinske stanice.

Sistem za razvod UNP-e instalacije je izveden u potpunosti bez nerastavljivih zavarenih spojeva. Spojevi su izvedeni prirubnički sa plosnatim brtvama, navojno i sa usjeničnim prstenima. Cijevne instalacije UNP-a sa pripadajućom armaturom i opremom dimenzinirani su za projektni tlak 25 bar a ugrađena je odgovarajuća armatura. Sigurnost instalacije u radnim uvjetima osigurava se sigurnosnim ventilom na spremniku s pritiskom otvaranja 16,7 bar i sigurnosnim ventilima na cjevovodu, tlak otvaranja 16,4 bar.

U radnim uslovima pritiska ne dolazi do aktiviranja sigurnosnog ventila na spremniku i na cjevovodu niti ispuštanja tekuće faze plina u okolni prostor.

Sistem izdavanja UNP-a-pumpni automat za sipanje UNP-a u vozila, smještaj agregata za istakanje UNP-a je u blizini rezervoara. U cjevovodu između spremnika za skladištenje UNP-a i agregata postavljen je ventil koji se zatvara čim se crpni uređaj isključi ili se prekine dotok struje. Agregat za istakanje UNP-a je opremljen mjerilom protoka, sa istakačkim crijevom dužine 4,5 m i protulomnom spojnicom, koja u slučaju prekida zatvara dotok UNP-a obostrano.

Spremnici za gorivo

U sklopu kompleksa nalaze se podzemni rezervoari sljedećih kapaciteta:

R1	100 m ³ EUD
R2	35 m ³ EUD
R3	15 m ³ BENZIN
R4	50 m ³ EUD

Ukupna zapremina rezervoara za skladištenje tečnih goriva je **200 m³ ili 163,57 tona**.

Pretakanje goriva

Pretakanje goriva odvija se na sljedeći način:

Istakanje goriva slobodnim padom iz autocisterne i punjenje spremnika preko mjernog uređaja, zatvorenim EKO sistemom uz povrat para iz spremnika u autocisternu.

Agregat za istakanje postavljen je na povišeni dio ostrvo a opremljen je sa sistemom za povrat benzinskih para prilikom pretakanja naftnih derivata u vozila.

Tlačni pumpni automat spojen sa podzemnim spremnikom čeličnim cijevima.

Mjerenje i kontrola kod pretakanja goriva

Mjerenje naftnih derivata kod istakanja iz autocisterne u spremnik vrši se volumetrijskom metodom (bez temperaturne kompenzacije), mjernim uređajem volumetrom opskrbljenim s pokazivačima volumena-brojčanikom ili ragistratorom.

Za naftne derivate na istakalištu autocisterne koristi se volumetar sa lopaticama za naftne derivate malog viskoziteta. Dozvoljena relativna greška (GDP propisi) očitavanja na brojčaniku je $\pm 0,5 \%$.

Za naftne derivate na punilištu motornih vozila, koristi se volumetar s klipovima za naftne derivate malog viskoziteta. Dozvoljena relativna greška (GDP propisi) očitavanja na brojčaniku je $\pm 0,5 \%$.

Za naftne derivate u ukopanom spremniku, koristi se stojeća mjerna letva. Tčnost mjerne letve je ± 1 mm na čitavoj mjernoj dužini, a nesigurnost očitavanja baždarenog volumena mora biti manja od 0,5% odgovarajućeg volumena(nazivnog volumena spremnika), stime da pogreška pri očitavanju volumena u spremniku uz pomoć baždarske tablice. Opremljenost i smještaj svih mjernih sprava je u skladu sa zakonom o mjernim jedinicama i mjerilima.

Istakanje goriva iz autocisterne u podzemni spremnik

Proces se obavlja na sljedeći način:

Zaustavljanje autocisterne uz centralni uljevni šaht, gašenje motora, osiguranje autocisterne od pokretanja i požarne opasnosti te uzemljenje.

Mjerenje postojećeg stanja nivoa količine goriva u spremniku, kroz otvor pomoću mjerne letve, kako bi se utvrdila razlika količine goriva koju treba dopuniti do maksimalnog nivoa u spremniku. Kontrolisanje nepropusnosti spremnika pomoću za to predviđenog uređaja.

Smještanje pokretnog mjernog uređaja između uljevnog šahta i autocisterne te osiguranje istog od pomicanja.

Otvaranje poklopca CUO i skidanje kape sa priključka za punjenje određenog spremnika. Spajanje izlaznog priključka mjernog uređaja s priključkom za punjenje-izlaznim crijevom a zatim spajanje mjernog uređaja s priključkom na autocisterne-ulaznim crijevom.

Otvaranjem ventila na autocisterne potrebno je upustiti gorivo u mjerni uređaj, pri čemu se vrši automatsko odzračivanje ulaznog crijeva. Nakon potpunog ispunjenja gorivom cjevovoda ispred mjernog uređaja, ručno otvoriti zaporni organ mjernog uređaja ispred izlaznog crijeva i time počinje punjenje spremnika gorivom.

Tehnološki proces punjenja spremnika na vozilima

Predmet ovog tehnološkog procesa je opis procesa pretakanja goriva iz podzemnih spremnika u spremnik vozila pomoću agregata za istakanje goriva. Tehnološki proces odvija se na sljedeći način:

- Nakon zaustavljanja vozila uz agregat za istakanje, gašenja motora, osiguravanja vozila od pokretanja i otvaranja poklopca spremnika motornog vozila izvršene su pripreme za sam proces pretakanj goriva.
- Vlasnik vozila naručuje punjenje spremnika određenom količinom goriva kod djelatnika benzinske pumpe.Prodavač skida sa automata pištolj za utakanje sa fleksibilnom cijevi.Time se automatski aktivira tlačna pumpa u oknu spremnika. Nos pištolja umeče umeče se kroz otvor spremnika vozila. Nakon toga se otvara pištolj i počinje proces pretakanja goriva.Povrat para iz spremnika automobila se preko pištolja i cjevovoda za povrat para vraća u spremnik goriva za benzin.

- Kontrola propisnog minimuma nivoa goriva u podzemnom spremniku vrši se mjernom letvom a kontrola maksimalnog nivoa goriva u spremniku vozila, vrši se automatskim ventilom u pištolju.
- Nakon završetka punjenja spremnika vozila, pištolj se zatvara (automatski) ručno i prodavač istog stavlja u njegovo ležište na automatu, čime se automatski prekida rad pumpe u uređaju za istakanje za dotičnu vrstu goriva.
- Ovim je završen tehnološki proces pretakanja goriva.

U sklopu objekta benzinske stanice nalazi se caffè bar, mokri čvorovi, prostor za osoblje, prodajni prostor, kancelarije i kotlovnica. U prodajnom prostoru prodaju se ulja i maziva, sredstva protiv zamrzavanja i sredstva auto kozmetike, pakovana pojedinačno u hermetički zatvorenim posudama do 5 litara.

Dakle osnovna djelatnost je prodaja i to:

- Nafta i naftnih derivata,
- Auto opreme,
- Auto kozmetike,
- Ulja i maziva za putnički i teretni program,
- Filtera za motorna vozila,
- Roba široke potrošnje.

Na benzinskoj pumpi organizovana je i prodaja plina u bocama za domaćinstvo. Boce se drže u metalnom kavezu na vanjskom platou gdje su odvojene pune od praznih boca.

U sljedećoj tabeli dat je prikaz broja zaposlenika i određene stručne spreme:

Stručna sprema	Broj zaposlenika
VSS	2
SSS	6
UKUPNO	8

Ekonomska i socijalna sigurnost uposlenika iskazana je kroz visinu ličnih dohodaka, socijalno i zdravstveno osiguranje, toplim obrokom i zaštitom na radu.

4.POLAZIŠTA ZA IZRADU PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM

4.1. Problematika upravljanja otpadom

Problematika upravljanja otpadom na lokaciji gotovo je istovjetna s evidentiranim postojećim stanjem i problemima u upravljanju otpadom u cijeloj Bosni i Hercegovini. Efikasno upravljanje otpadom podrazumijeva koordinirano provođenje aktivnosti upravljanja otpadom, podjednako na državnoj i kantonalnoj, odnosno lokalnoj razini. Zahtjeva poštivanje zakonskih obveza i Evropskih direktiva, te rukovođenje ekonomskim principima, optimalnim tehničkim rješenjima i stvarnim količinama i vrstama otpada.

Trenutna situacija je nepovoljna jer svaka lokalna samouprava pristupa rješavanju problema na način kako zna i koliko je u mogućnosti, najčešće kampanjski i bez komunikacije (sa susjednim lokalnim i kantonalnim samoupravama, državnom upravom). Posljedice neprimjernog upravljanja otpadom su brojne, od nepovoljnog stanja u prostoru općenito do smanjena kakvoće okoliša i kakvoće življenja, te nepovoljnih uticaja na ljudsko zdravlje.

Glavni problemi u upravljanju otpadom u Bosni i Hercegovini, a koji su u velikoj mjeri prisutni i u Ze-do Kantonu su sljedeći:

- porast količina otpada (kao posljedica nedostatnog djelovanja mjera za izbjegavanje otpada),
- nedovoljan udio kontroliranog skupljanja i zbrinjavanja otpada,
- nepouzdati podaci o količinama i tokovima otpada,
- neprimjerena rješenja konačnog odlaganja otpada ("divlja" odlagališta, odabir nepovoljnih lokacija za odlaganje otpada, zajedničko odlaganje različitih kategorija otpada itd.),
- nedovoljno razvijeno odvojeno skupljanje korisnih i štetnih komponenti otpada i recikliranje, nedostatak uređaja za obradu otpada,
- nedostatak finansijskih sredstava za izgradnju objekata za gospodarenje otpadom,
- nedosljednost provođenja postojeće zakonske regulative i neusklađenost sa zakonskom regulativom EU,
- NIMBY efekt (Not In My BackYard – Ne u mom dvorištu) i s time povezane teškoće odabira lokacija za zabrinjavanje otpada,
- NIMET efekt (Not In My Election Time – Ne za moga mandata), tj. neodlučnost nekih političara za poduzimanje aktivnosti po pitanju gospodarenja otpadom, a posebice kod odabira lokacija za zabrinjavanje otpada.

4.2. Zakonodavni okvir

Tabela 1. Spisak zakonske regulative Federacije Bosne i Hercegovine, koja tretira zaštitu okoliša sa aspekta upravljanja otpadom.

OBJAVLJENO:	NAZIV:
„Službene novine FBiH“ broj: 33/03	Zakon o zaštiti okoliša
„Službene novine FBiH“ broj: 33/03	Zakon o upravljanju otpadom
„Službene novine FBiH“ broj: 9/05	Pravilnik o potrebnim uslovima za prenos obaveza sa proizvođača i prodavača na operatera sistema za prikupljanje otpada
„Službene novine FBiH“ broj: 9/05	Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja upravljanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje preduzima nadležni organ
„Službene novine FBiH“ broj: 9/05	Pravilnik o izdavanju dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom
„Službene novine FBiH“ broj: 9/05	Pravilnik o kategorijama otpada sa listama
„Službene novine FBiH“ broj: 9/05	Pravilnik o postupanju sa opasnim otpadom koji se ne nalazi na listi otpada ili čiji je sadržaj nepoznat
„Službene novine FBiH“ broj: 41/05	Uredba o vrstama finansijskih garancija kojima se osigurava prekogranični transport opasnog otpada
„Službene novine FBiH“ broj: 31/06	Uredba koja reguliše obavezu izvještavanja operatora i proizvođača otpada o sprovođenju programa nadzora, monitoringa i vođenja evidencije prema uslovima iz dozvole

„Službene novine FBiH“ broj: 72/09	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom
„Službene novine FBiH“ broj: 35/98	Zakon o prikupljanju i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala
„Službene novine FBiH“ broj: 88/11	Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom
„Službene novine FBiH“ broj: 28/13	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom

4.3. Načela upravljanja otpadom

Upravljanje otpadom mora biti uređeno i usklađeno s relevantnom regulativom i planskim dokumentima, a sve u cilju smanjenja, odnosno uklanjanja nepovoljnog utjecaja na kakvoću okoliša i stanje u prostoru, privredne djelatnosti, standard života građana i zdravlje ljudi.

Temeljna načela upravljanja otpadom u Društvu moraju biti usklađena s važećom legislativom, direktivama EU, te moraju uvažavati opće prihvaćena načela zaštite okoliša.

U nastavku slijede temeljna načela upravljanja otpadom u društvu:

1. Načelo održivog razvoja

Održivo upravljanje otpadom podrazumijeva efikasnije korištenje resursa, smanjenje količina otpada i upravljanje otpadom na način da se doprinosi ciljevima održivog razvoja.

Polazimo od pretpostavke da održivi razvoj:

a) znači brigu o budućim generacijama i o dugoročnom zdravlju i cjelovitosti okoliša,

b) obuhvaća brigu:

- o kvaliteti života,
- o pravednosti odnosa među ljudima, uključujući sprečavanje siromaštva,
- o skladnosti odnosa među generacijama, jer ljudi u budućnosti zaslužuju bolji okoliš od ovog u kojem mi danas živimo,
- o etičkim dimenzijama ljudskog blagostanja,

c) pretpostavlja da bi daljnji razvoj mogao trajati tako dugo dok ga mogu podupirati prirodni resursi.

2. Načelo blizine i regionalni pristup u upravljanju otpadom

Načelo blizine podrazumijeva da se otpad, u pravilu, obrađuje i odlaže što je moguće bliže mjestu njegova nastanka, da bi se u toku transporta izbjegle nepoželjne posljedice na okoliš. Regionalno upravljanje otpadom osigurava se primjenom i provedbom plana upravljanja otpadom na području Kantona koji se izrađuje temeljom strategije, plana i politike upravljanja otpadom na državnoj razini u skladu s važećim domaćim i evropskim zakonodavstvom.

3. Načelo hijerarhije upravljanja otpadom

Hijerarhija upravljanja otpadom predstavlja redoslijed prioriteta u praksi upravljanja otpadom:

- izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada te smanjivanje njegovih opasnih svojstava,
- ponovna upotreba, odnosno ponovno korištenje proizvoda za istu ili drugu namjenu,

- recikliranje, odnosno ponovna upotreba otpada u proizvodnom procesu osim upotrebe otpada u energetske svrhe,
- korištenje vrijednih svojstava otpada (kompostiranje, proizvodnja energije i dr.),
- odlaganje otpada odlaganjem ili spaljivanjem bez korištenja energije, ako ne postoji drugo odgovarajuće rješenje.

4. Načelo korištenja najboljih dostupnih tehnologijau odnosu na troškove i ekološku prihvatljivost

Emisije u okoliš, propisane posebnih propisima, iz postrojenja za obradu otpada i odlagališta otpada moraju se umanjiti, koliko je to moguće, na tehnički najefikasniji način.

5. Načelo "zagađivač plaća"

Načelo "zagađivač plaća" podrazumijeva da zagađivač mora snositi troškove nastale kao posljedica njegovih aktivnosti.

6. Načelo odgovornosti proizvođača

Ovo načelo znači da proizvođači, uvoznici, distributeri i prodavači proizvoda koji utiču na porast količina otpada snose odgovornost koja nastaje kao posljedica njihovih aktivnosti. Proizvođač snosi najveću odgovornost jer utiče na sastav i karakteristike proizvoda i njegove ambalaže. Proizvođač je obavezan brinuti se o smanjenju nastajanja otpada, korištenju proizvoda koji se mogu ponovno reciklirati, razvoju tržišta za ponovno korištenje i reciklažu svojih proizvoda. U planu upravljanja otpadom važno je slijediti raspored prioriteta u konceptu upravljanja otpadom:

- izbjegavati nastajanje i uticati na smanjivanje štetnosti otpada,
- ponovna upotreba otpada, odnosno ponovno korištenje proizvoda za istu namjenu ili neku drugu namjenu,
- reciklaža, odnosno obrada otpada radi dobivanja sirovine za proizvodnju istog ili drugog proizvoda,
- iskorištavanje vrijednih osobina otpada,
- odlaganje inertnog otpada, ako ne postoji drugo odgovarajuće rješenje.

4.4. Odgovornosti u provedbi Plana upravljanja otpadom

Prema Zakonu o upravljanju otpadom, proizvođači i vlasnici otpada dužni su skupljati, brinuti se o ponovnom korištenju reciklaži ili odlaganju otpada koji je produkovan zbog njihovih aktivnosti ili otpada kojeg posjeduju.

Proizvođač i vlasnik otpada dužni su prije odlaganja i ponovnog korištenja otpada uskladišti otpad na okolinski prihvatljiv način.

Selektivno prikupljanje, pakiranje i označavanje otpada urediće se posebnim propisima.

Proizvođači otpada koji nisu domaćinstva koristi će usluge komunalnih preduzeća za otpad koji oni produkuju ukoliko njihov otpad ima iste ili slične osobine kućnog otpada.

Proizvođači nisu obavezni koristiti usluge komunalnih preduzeća za otpad ukoliko skupljaju i tretiraju svoj otpad u skladu sa okolinskim propisima i ako predaju svoj otpad ovlaštenom operateru za upravljanje otpadom.

Proizvođač ili vlasnik otpada skupljat će otpad selektivno u skladu sa potrebom budućeg tretmana. Prikupljanje otpada unutar lokacije proizvođača ili vlasnika na način koji isključuje rizik po okoliš vremenski je ograničeno i ne zahtijeva posebnu dozvolu.

Odgovornost u pogledu upravljanja otpadom na lokaciji ovog preduzeća je sljedeća:

Odgovorno lice za upravljanje otpadom imenovano od strane Direktora preduzeća je odgovorno za provedbu Plana upravljanja otpadom uključujući i izvještavanje i monitoring. Ovo lice je odgovorno za organizaciju sakupljanja sortiranog otpada na lokaciji gdje je otpad nastao, držeći se zajedničkih pravila (koristeći natpise upozorenja, posude za sakupljanje otpada, kante za otpad itd....).

Detaljni opis svih ostalih ovlaštenja i odgovornosti nalazi se u normativnim aktima, općim i funkcionalnim dokumentima preduzeća kao i organizacionim uputama za svako preduzeće.

Radnici na na lokaciji budućeg kompleksa predstavljaju izvršioce sistema upravljanja sa otpadom u skladu sa organizacijskim procedurama. Svi radnici budućeg kompleksa moraju biti upoznati sa predmetnim planom upravljanja otpadom

4.5. Ciljevi plana upravljanja otpadom

Ciljevi plana upravljanja otpadom su:

- smanjenje uticaja otpada na okolinu i zdravlje ljudi,
- razdvajanje otpada na mjestu nastanka,
- odvajanje opasnog otpada,
- ponovno korištenje ili recikliranje otpada koji se može ponovno koristiti / reciklirati,
- ostatak otpada koji se ne može ponovo koristiti/reciklirati zbrinjavati na okolinski prihvatljiv način.

5. DOKUMENTACIJA O OTPADU KOJI ĆE NASTAJATI NA LOKALITETU (PORIJEKLO, VRSTA OTPADA U SKLADU SA LISTOM OTPADA)

Lice zaduženo za upravljanje otpadom mora biti educirano za propisno upravljanje, pri čemu se mora voditi računa o vrstama otpada, njihovim svojstvima i tačnom definisanju njihovog tretmana. Lice odgovorno za upravljanje otpadom, je dužno da tačno evidentira svaku opasnu situaciju ili nesreću.

Porijeklo Otpad koji se generira na lokaciji benzinske stanice . nastaje na slijedećim lokacijama:

- Uskladištavanje i točenje tečnih goriva i autoplina i
- Otpad nastao kao nusproizvod procesa prečišćavanja otpadnih voda

U skladu s Pravilnikom o kategorijama otpada sa listama FBIH («Sl. novine FBIH», broj 09/05) propisane kategorije otpada sa listama, prema osobinama otpada i djelatnostima iz kojih potječe otpad, te obaveza njihovog korištenja. Otpad se svrstava prema osobinama i djelatnostima iz kojih potječe u dvadeset grupa. U skladu s članom 4. Pravilnika, za potrebe upravljanja otpadom, proizvođač otpada je klasificirao otpad koji nastaje u privrednom društvu „Sliško“ d.o.o. Žepče PJ Bistrica za snabdjevanje tečnim gorivom, unp-om i kućica / kavez za skladištenje plinskih boca, što je prikazano u Tabeli 1. Otpad označen (*) se prema Pravilniku smatra opasnim otpadom.

Ključni broj	Naziv otpada	Mjesto nastanka otpada	Mjesto dolaganja	Jedinica mjere	Konačno zbrinjavanje
Opasni otpad					
13	Otpadna ulja i otpad od tekućih goriva (osim jestivih ulja i ulja iz poglavlja 05,12 i 19)				
13 02 06*	Sintetska ulja za motore,pogonske uređaje i podmazivanje	Ostava, prodavnica, parkinzi i mjesta za istakanje goriva i plina	U posebnim posudama	0,1t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada
13 05 02*	Muljevi iz odvajača ulja i vode	Separator masti i ulja	Iz taložnika separatora direktno u auto cisternu	0,5 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada
13 07	Otpadna ulja i otpad od tekućih goriva				
13 07 01*	Mazut i dizel	Istakanje i utakanje tečnih goriva(skladišni rezervoari i pumpni automati	kontejner	0,02 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada
13 07 02*	benzin		kontejner	0,010 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada
13 07 03*	Ostala goriva(uključujući mješavine		kontejner	0,010 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada
20	Komunalni otpad (otpad iz domaćinstva i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke				
20 01 21*	fluorescentne cijevi i ostali materijal koji sadrži živu	Zamjena neispravnih cijevi	kontejner	0,009 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada

Ključni broj	Naziv otpada	Mjesto nastanka otpada	Mjesto dolaganja	Jedinica mjere	Konačno zbrinjavanje
Neopasni otpad					
08 03	Otpad od proizvodnje,formulacije,prodaje i primjene tiskarskih boja				
08 03 18	otpadni štamparski toner koji nije naveden pod 08 03 17	Prodavnica, kancelarija	Plastična posuda	0,0001t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada
15	Otpadna ambalaža				
15 01 01	Ambalaža od papira i kartona	Prodavnica, kancelarija	kontejner	0,20 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada
15 01 02	Ambalaža od plastike		kontejner	0,20 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada

20	Komunalni otpad (otpad iz domaćinstva i slični otpad iz industrijskih i Zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke				
20 01 01	Papir i karton	Prodavnica i kancelarija	kontejner	0,05 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada
20 03	Ostali komunalni otpad	Čišćenje kruga benzinske stanice	kontejner	0,4 t/g	Ovlaštena preduzeća za prikupljanje transport i preradu otpada

5.1. Sastav otpada

Hemijski sastav sirove nafte može prilično varirati jer ovisi o vrsti nafte, tj. o izvornom tipu i zrelosti organske tvari i njezinu očuvanju u ležišnim stijenama te o uvjetima u sedimentacijskom okolišu. Prosječni je elementarni sastav nafte (maseni udjel hemijskog elementa): 84 do 87% ugljika, 11 do 14% vodika, 0,1 do 3% sumpora (najviše 7%), 0,1 do 0,6% dušika (najviše 3%), 0,1 do 1,5% kisika (najviše 2%), 0,01 do 0,03% teških metala (oko 40 metala).

Sirova nafta pretežno se sastoji od velikog broja različitih ugljikovodonika. To su: zasićeni ugljikovodici, i to alkani (parafini) od metana do asfaltena i cikloalkani (cikloparafin ili nafteni), u prvom redu derivati ciklopentana, zatim aromatski ugljikovodici (benzen, alkilbenzeni, naftalen, alkinafaleni), smole i asfalteni. Alkani su prisutni u visokim koncentracijama, a manja je zastupljenost naftena, aromata i dr. S obzirom na gustoću razlikuju se lagana nafta (gustoća manja od 854,1 kg/m³), srednje teška nafta (gustoća veća od 933,1 kg/m³). Prema sastavu, nafta može biti: parafinska, parafinsko-naftalenska, naftenska, aromatsko-prijelazna, aromatsko-naftenska i aromatsko-asfaltna.

Sadržaj sumpora u gorivu strogo ograničen. Teška dizel goriva sadrže do 5% sumpora, dok je sadržaj sumpora u lakim dizel gorivima kod nas ograničen na 0,5 % za D1, odnosno 1% za D2. U većini zapadno evropskih zemalja sadržaj sumpora u dizel gorivu je 0,035 g/l. Sadržaj sumpora u domaćim benzinima iznosi do 1%, dok je u Evropi sadržaj sumpora u benzinu ispod 0,05 %. Voda u gorivu se javlja kao slobodna, higroskopna ili u vidu emulzije.

Mehaničke primjese u gorivu su najčešće rđa, koksne čestice i pijesak. Kada se govori o UNP-u, treba razlikovati dva stanja – kapljevito i plinovito, te tri faze; kapljevita, parovita i plinovita. Pojam stanja je vezan na agregatno stanje, a faze uz ponašanje plina u zatvorenom spremniku pri određenim uvjetima. Za prelazak iz jedne faze u drugu, odnosno stanja, treba dovesti ili odvesti toplinu.

Osnovni su sastojci ukapljenog naftnog plina zasićeni niži ugljikovodici propan i butan, tvari koje se pri normalnim uvjetima nalaze u plinovitom stanju, no već pri tlaku od 1,7 bar prelaze u kapljevito stanje, pri čemu im se volumen smanjuje čak 270 puta. I upravo je to glavni razlog njegove izuzetne prihvatljivosti za upotrebu – prevozi se i skladišti kao kapljevina, a koristi kao plin.

6. UPRAVLJANJA OTPADOM, NAČIN SKLADIŠTENJA I KONAČNO ZBRINJAVANE

Tretman otpada obuhvata fizičke, termičke, hemijske ili biološke procese uključujući i razvrstavanje otpada prije tretmana, koji mijenjaju karakteristike otpada sa ciljem smanjenja zapremine ili opasnih karakteristika, olakšanja rukovanja sa otpadom ili podsticanja reciklaže i uključuje ponovno iskorišćenje i reciklažu otpada.

Tretman otpada obavlja se primenom najboljih dostupnih tehnika i tehnologija u skladu sa ovim zakonom.

Komunalni otpad sa predmetne lokacije odlagat će se u kontejnere te će se voditi podaci o količinama ovog otpada. Obzirom na namjenu pogona i broj uposlenih može se zaključiti da su te količine veoma male. Komunalni otpad zbrinjavat će ovlašteno komunalno preduzeće.

Opasni otpad koji bude nastajao predavat će se ovlaštenim preduzećima za njegovo zbrinjavanje. Fluorescentne sijalice i ostalu elektroničku opremu koja nastaje na predmetnoj lokaciji potrebno je zbrinuti u skladu s propisima od strane ovlaštene firme za zbrinjavanje ove vrste otpada. Do odvoza sa lokacije ovaj otpad je potrebno čuvati u posebnim spremnicima.

Mulj i talog iz separatora neophodno je redovno prazniti putem ovlaštenih firmi te sa istima sklopiti ugovor.

U cilju selektivnog prikupljanja i zbrinjavanja otpada, operator/investitor je dužan uspostaviti vođenje evidencija o otpadu po vrsti i količini, prema sljedećoj tabeli.

Tabela. Produkcija otpada, količina i kupac

Naziv otpada	Vrsta	Otpremljena količina	Dan otpreme i broj otpremnice	Kupac

Operator za opasni otpad mora:

- voditi evidencija o količinama po vrstama opasnog otpada,
- vršiti odvojeno sakupljanje po vrsti, odnosno kategoriji otpada,
- skupljaču predati prateći list za opasni otpad s podacima o vrsti, količini, porijeklu i načinu pakovanja opasnog otpada,
- čuvati evidenciju najmanje 5 godina,
- prema potrebi evidenciju staviti na uvid inspektoru zaštite okoliša.

7. MJERE KOJE SE TREBAJU PODUZETI RADI IZBJEGAVANJA I SMANJENJA NASTAJANJA OTPADA

Mjere koje se trebaju poduzeti radi sprečavanja proizvodnje otpada, posebno kada se radi o opasnom otpadu

- Tehničke mjere i skladištenje tečnih goriva.
- Pretakanje obavljati na mjestima namjenski uređenim prema propisima.
- Koristiti ispravnu opremu i uređaje uz pridržavanje sigurnosno tehničkih mjera od strane za to stručno osposobljenih i izvježbanih zaposlenika.
- Posebno voditi brigu o spojnim mjestima da bi se spriječilo moguće ispuštanje.
- Pridržavati se mjera zaštite na radu i zaštite od požara.

Proizvod nema klasičan otpad, osim u slučaju nenamjernog ispuštanja tečnih goriva. A ukoliko je došlo potrebno je utvrditi područje opasnosti i spriječiti istjecanje i izlivanje u vodotokove, kanale, drenažne sisteme i tlo iskopavanjem zaštitnog jarka, ograđivanjem vrećama napunjenim suhim pijeskom, zemljom ili glinom. Omogućiti dobru ventilaciju prostora. U slučaju većih istjecanja obavijestiti Službu Civilne zaštite. Iz oštećenog spremnika pumpom predviđenom za upotrebu u potencijalno eksplozivnoj atmosferi pretočiti materiju u praznu cisternu – spremnik. Ukloniti ostatak s tla koristeći adsorpcijska sredstva (piljevinu, pijesak, mineralne adsorbense i druge inertne materijale).

Otpadni materijal i uklonjeni kontaminirani površinski sloj tla staviti u spremnike i čvrsto zatvoriti, te do zbrinjavanja skladištiti. Predati na zbrinjavanje pravnim osobama za zbrinjavanje opasnog otpada, ovlaštenim od strane ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša.

Osnovni ciljevi postupanja sa otpadom su:

- izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada i smanjivanje opasnih svojstava otpada čiji nastanak se ne može spriječiti,
- iskorištavanje vrijednih svojstava otpada u materijalne i energetske svrhe i njegovo obrađivanje prije odlaganja,
- odlaganje otpada na odlagališta.

Korisnik/vlasnik je dužan osigurati mjere za selektivno sakupljanje (odvajanje) otpada po vrsti u cilju recikliranja i daljeg korištenja upotrebljivog otpada i sigurnog odlaganja nekorisnog otpada na deponiji, u skladu sa propisima o upravljanju otpadom. U vezi sa prethodno navedenim potrebno je:

- Vršiti odvojeno prikupljanje korisnih komponenti iz otpada u kontejnerima sa poklopcem na kojima će biti jasno i vidljivo označena vrsta otpada koji se odlaže u iste.
- Prostor za sakupljanje otpada potrebno je da bude odvojen od ostalih objekata na lokaciji
- Opasni otpad odvojiti u poseban vodonepropusni spremnik do konačnog zbrinjavanja ove vrste otpada

a) plastika

b) papir

c) komunalni otpad

Slika . Kontejneri za selektivno sakupljanje otpada

U cilju spriječavanja ili smanjenja produkcije otpada, operator/investitor je dužan uspostaviti monitoring otpada, odnosno ustrojiti i uredno voditi evidenciju otpada po vrsti i količini, koja se uredno mora voditi od strane odgovornog lica za upravljanje otpadom.

Lice odgovorno za upravljanje otpadom, je dužno tačno evidentira svaku opasnu situaciju ili nesreću sa navođenjem svih aktivnosti na eliminisanju ili smanjenju intenziteta tih nesreća.

Na kraju svake kalendarske godine ovo lice popunjava poseban obrazac za evidentiranje opasnih situacija i nesreća sa pregledom poduzetih akcija na ublažavanju njihovog uticaja na okoliš .

Tabela . Obrazac za evidenciju opasnih situacija

SPISAK NESREĆA I OPASNIH SITUACIJA SA PREGLEDOM PODUZETIH AKCIJA NA UBLAŽAVANJU NJIHOVOG UTICAJA NA OKOLIŠ								Ime službe:
U godini:								Br.izdanja spiska: Datum izdanja:
Red. Broj	Datum i mjesto	Opis pojavljene nesreće/opasne situacije	Uzrok pojave nesreće/opasne situacije	Posljedica – uticaj na okoliš	Obim uticaja na okoliš	Područje uticaja – voda, zrak, tlo ili ljudi	Opis poduzete akcije na ublažavanju uticaja na okoliš	Potvrda kontrolnog organa o otklanjanju uzroka nesreće/opasne situacije
								Zapisnik br.
Primjedbe, preporuke, sugestije, prijedlozi poboljšanja:								
Datum zaključenja godišnjeg spiska:				Spisak sačinio:		Pregledao i ovjerio:		
				Rukovodilac službe		Referent zaštite od požara, datum		
Dostaviti:								
- Referentu zaštite od požara (orginalan primjerak) - Referentu zaštite na radu (kopija)								

Svaki ekološki akcident mora biti odmah prijavljen nadležnoj inspekciji.

Kompletna dokumentacija koja se ustrojava i vodi u pogledu očuvanja životne okoline se čuva u arhivi Investitora.

8.PROCEDURE I UPUTSTVA

Dobro upravljanje otpadom, pored pozitivnog ekonomskog efekta, ima i veliki ekološki značaj.Privredno društvo postaje društveno odgovorno,u javnosti se stvara njegov pozitivan imidž,što se implicira na dobre odnose sa javnošću. Kada je riječ predmetnom društvu i vrsti otpada koji on generiše,glavne preporuke u postupanju sa otpadom na predmetnoj lokaciji, odnosile bi se na :

- redovno pratiti tržište sekundarnih sirovina,
- sklopiti kratkorčne ili dugoročne ugovore sa privrednim društvima koje otkupljuju sekundarne sirovine i koja posjeduju adekvatne dozvole za bavljenje navedenom djelatnosti,
- minimizirati generisanje opasnog otpada čime se smanjuju troškovi njegovog trajnog zbrinjavanja

Ukoliko se ostvari prodaja sekundarnih sirovina, tada su troškovi trajnog zbrinjavanja opasnog otpada, na osnovu svjetskih ekonomskih analiza,pokriveni sa 96% dobiti,od prodaje sekundarnih sirovina.

Privredno Društvo će izraditi procedure i uputstva u kojima je definisano :

- otpad koji nastaje u Društvu (mjesto nastanka, vrste otpada u skladu sa listama, sastava otpada i količine;
 - mjere koje se preduzimaju radi sprečavanja produkcije otpada, posebno opasnog otpada;
 - odvajanje – sortiranje otpada, posebno opasnog od drugih vrsta otpada, kao i otpad koji će se ponovo koristiti;
 - odlaganje otpada na deponije i
 - neškodljivo zbrinjavanje nastalog otpada.
- Uraditi proceduru sa ovlaštenim preduzećima za prikupljanje , transport i preradu otpada sa kojima imaju Ugovore za transport, privremeno skladištenje do konačnog neškodljivog zbrinjavanja, uz primjenu odgovarajućih mjera zaštite zdravlja i sigurnosti zaposlenika i okoliša.
- Uraditi uputstvo za pretakanje iz autocisterne u podzemne rezervoare, mini pretakalište i istakanje goriva u rezervoare motornih vozila i u autocisternu na mini pretakalištu sa skicama.
- Održavanje čistoće kruga, definisani su zadaci, izvršioci, organizacija posla održavanja kruga kompleksa benzinske stanice i praćenje količine čvrstog komunalnog otpada.
- Selekcija – klasifikacija komunalnog otpada na mjestu nastanka, način odlaganja, preuzimanje, odvoza na mjesto za odlaganje i dinamika odvoza kao i odgovorna osoba.
- Zaposlenici vode redovnu evidenciju o količini čvrstog komunalnog otpada.

9. ODVOZ I KONAČNO ZBRINJAVANJE OTPADA

Operator/investitor posjeduje potpisane ugovore sa ovlaštenim komunalnim preduzećem za odvoz miješanog komunalnog otpada i njegovo odlaganje na deponiji neopasnog otpada. Odlaganje otpada na deponiji mora se vršiti na način koji isključuje rizik po okoliš ili njegove pojedine elemente.

Operator/investitor posjeduje ugovor sa ovlaštenim preduzećem za zbrinjavanje opasnog otpada (mulj iz separatora) .

Ostale vrste otpada treba sakupljati u namjenske posude i kontejnere do odvoza od strane ovlaštenih preduzeća za prikupljanje selektivnog otpada za reciklažu. Otpad se skladišti na mjestima koja su tehnički opremljena za privremeno čuvanje otpada na lokaciji proizvođača ili vlasnika otpada u skladu sa ovim zakonom. Uvažavajući zakonsku regulativu otpad se ovlaštenim preduzećima za prikupljanje , transport i preradu otpada predaje na neškodljivo zbrinjavanje uz prethodno zaključivanje ugovora sa svakom za ovu vrstu djelatnosti. Izvještaj o kategoriji i količinama, te o poduzetim aktivnostima se šalju nadležnim Ministarstvima jedanput godišnje. Konačno zbrinjavanje komunalnog otpada će se vršiti redovno na gradskoj deponiji kamionima općinskog javnog komunalnog preduzeća prema ugovoru.

10. ZAKLJUČAK

Plan upravljanja otpadom se realizuje kroz uputstva a u skladu sa postojećom regulativom FBiH o upravljanju otpadom. Upravljanje otpadom vrši se uz preduzimanje svih mjera koje osiguravaju da se sve aktivnosti upravljanja otpadom izvode bez ugrožavanja zdravlja ljudi, bez stvaranja štete i bez ugrožavanja prirode (voda, zrak, tlo).

Dužnost operatora je da svakom vrstom otpada, koja se proizvodi na lokaciji je da upravlja i postupa u skladu sa ovim Planom i propisima o upravljanju otpadom.

Odgovorno lice za poslove upravljanja otpadom dužno je da provede ovaj Plan, da predlaže mjere za poboljšanje prevencije, ponovnog korištenja i reciklaže otpada i da nadzire ispunjenje utvrđenih uslova za upravljanje otpadom.

Proizvođači otpada, odnosno operator postrojenja dužan je obavijestiti nadležni organ, odnosno inspekciju za zaštitu okoliša o otkrivenim negativnim uticajima na okoliš odmah, a najkasnije 12 sati nakon pojave negativnog uticaja.

Operator je dužan planirati i provoditi sve raspoložive mjere za sprječavanje produkcije otpada, selektivno sakupljanje i tretirati otpada u svrhu korištenja upotrebljivog otpada i sigurnog odlaganja neupotrebljivog otpada na deponiji u skladu sa ovim Planom i propisima o upravljanju otpadom.

**Plan upravljanja otpadom
odobrio**

Broj: _____

M.p.

Direktor

Dana: _____